

RENAȘTEREA

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația :
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

DESCHIDEREA CURSURILOR

Centrului de Indrumare preoțească, Seria III-a

Serviciul divin

Dumneacă 21 August c. ora 10 a. m. s'a săvârșit Sf. Liturghie de către P. S. Episcop Nicolae, împreună cu următorul sobor: P. P. C. C. Ioan Rușdea, Dr. Ioan Moldovan, Ioan Gligor, Ioan Bufu, Ioan Bunea și Axente Tomuș.

Diaconi: Sever Suciu și Ștefan Călugăru.

Predica zilei a rostit-o Păr. Prof.

Ioan Bunea, dela Institutul Teologic.

Predica o dăm în altă parte a gazetei.

La sfârșitul sf. Liturghii s'a săvârșit parastasul pentru pomenirea aceleia ce a fost Ing. Didina Munteanu, fiica Păr. Dr. Liviu Munteanu, Rectorul Institutului Teologic și pentru regretatul Const. Martynovici, fost profesor la Academia de Științe Agricole din Cluj.

Deschiderea cursurilor

La ora 12^{1/2}, s'a făcut deschiderea Cursurilor Centrului de Indrumare Preoțească Seria III-a prin cuvântarea P. S. Episcop Nicolae Colan, care a spus în rezumat următoarele:

„Hristos în mijlocul nostru.“
Domnule Director General,
P. C. Părinți, Fraților,

O nouă bucurie îmi îmbucurează inima, văzându-vă că mă înconjuzați astăzi cu dragoste fiască. V'ați adunat aici ca slujitori ai Bisericii și ai Patriei nu numai la o solemnitate, ci și la începutul unei școli, în care înzestrându-vă cu mai multă știință și credință să vă faceți slujba și mai bine.

Suntem ostași ai lui Hristos. Ostașul, înainte de a pleca la luptă își face rânduiala între arme. Și noi se cuvine să ne rânduiim din nou panoplia. Ea este bogată. Ne-am adunat armele de luptă în timpul anilor de studiu și în timpul anilor de preoție prin rugăciune, meditație și experiență, trăind în mijlocul poporului dreptcredincios. Totuși comandantii, constatând că unele din uneltele noastre cu care ne oștim împotriva celui rău sunt învechite sau ruginite, s'au gândit să ne dea prilejul să ni le înnoim și să ni le curățim, ca să luptăm cu mai mulți sorți de izbândă.

Acesta este rostul cursurilor de îndrumare, pe care le ținem și cu a treia serie de preoți din cuprinsul Eparhiilor Clujului și a Orăzii.

E vorba deci de a ne reimprospăta și adânci cultura teologică prin studiu, de a ne lămuri și întări credința prin rugăciune zilnică și de a ne încălzi dragostea pentru Hristos și pentru poporul credincios pe care-l păstoriim — prin faptele de jertfă ale propovăduirii noastre devotate.

Învățăm din nou Evanghelia veche a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, așa cum o desprindem din paginile Scripturilor sfinte și din ale sfintei noastre Predanii. Nu învățăm o Evanghelie nouă. Puterea și tăria Evangheliei stă în obârșia ei dumnezeiască, în caracterul ei dumnezeiesc. Ea e veșnic stătătoare; pretutindeni și totdeauna e în stare să izbăvească pe cei ce-i ascultă și-i plinesc poruncile.

Dar va trebui să învățăm mai ales meșteșugul de a o propovădui în graiul și în împrejurările vremilor nouă pe care le trăim. Că numai astfel cuvântul Domnului și fapta care izvorește dintrânsul va merge la inimă, va curăți, va lumina și va înnoi sufletul și va sălășlui în lume un nou duh de viață zidind între oameni raporturi cari nu vor mai îngădui ca frate să nedreptățească și să robească pe frate.

Prin cele de mai sus am atins măcar în treacăt și problema dreptății sociale pe care suntem chemați noi preoții s'o slujim cu credință, în spiritul Evangheliei, care ne îndeamnă

nu să ne oștim între olaltă, răpind cu vicleșug sau cu putere rodul muncii fratelui nostru, ci mai vârtos să purtăm sarcinile unii altora, că unul altuia ne suntem mădulare și toți la un loc trupul lui Hristos, Domnul păcii.

Călăuzindu-ne la cursuri și în viață de unele ca acestea, ne vom arăta ca niște credincioși slujitori ai păcii, după care însetează tot sufletul omenesc și vom avea temei să așteptăm ivirea minunatelor zori ale noului veac — văzut de proorocul Isaia — în care „săbiile (luptătorilor) se vor preface în fiare de plug și sulitele lor în seceri, și în care nici-un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia și nu vor mai învăța să se bată“. (Isaia, 2, 4).

Pentru înfăptuirea acestei profetice viziuni ne rugăm fierbinte, zilnic; pentru ea ne cheltuim ostenelele noastre preoțești. Pentru promovarea ei creștinească s'au rânduit și aceste cursuri, asupra cărora rugăm și de astă dată pe bunul Părinte ceresc să-și reverse darurile Sale bogate.

Și ne mai rugăm, ca mintea și inima să ni se curățească la aceste cursuri, ca să putem lupta pentru fericirea acestei vieți de pe pământ și să deschidem ușile împărăției cerești pentru poporul nostru dreptcredincios.

Deși legea creștinească vizează viața veșnică, ea nu nesocotește nici viața cea de pe pământ, cu postulatele ei. Numai cei săraci cu duhul, numai cei prigonți pentru dreptate, numai cei curați cu inima aici pe pământ vor vedea pe Dumnezeu și vor pătrunde în împărăția Lui.

Pentru a pătrunde acolo, aici trebuie să ducem o viață bine plăcută lui Dumnezeu și dacă se poate și oamenilor.

Evanghelia e deci atât de prețioasă și pentru viața aceasta. Învățăturile ei sunt atât

„Păstoriți turma lui Dumnezeu cea dată vouă, purtând grijă de dânsa, nu din silă, ci de bună voe, nu pentru agoniseli urite, ci cu osârdie“.

I Petru 5, 2.

de ziditoare de pace și dreptate socială. Ea creiază pace în suflete, de unde aceasta se împrăștie în afară.

Fiecare creștin are două patrii. Aceasta de pe pământ, în care luptăm și cea de dincolo. Căci după cuvântul sf. Apostol Pavel „nu avem aici cetate stătătoare, ci pe alta așteptăm“.

Să slujim deci Patriei noastre scumpe, R. P. R. și poporului ei credincios.

Să slujim și patriei de dincolo, împărăției lui Dumnezeu. Trimițând omagiile noastre simțăminte Întăistătorului Sfintei noastre Biserici, I. P. S. Patriarh Iustinian, rugăm pe bunul Părinte ceresc să-i rânduiască mulți și fericiți ani, drept îndreptând cuvântul adevărului.

În acelaș timp rugăm pe Domnul Director General I. Dobocan să binevoiască a transmite salutul nostru plin de respect și iubire Dlui Prof. Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor.

Binecuvântându-vă pe toți, cu toată dragostea mea părintească, declar deschis cel de al treilea curs de Indrumare preoțească de pe lângă Institutul Teologic de grad Universitar din Cluj.

Cuvântul Rectorului

În numele Institutului Teologic vorbește P. C. Prof. Dr. Alexandru Filipașcu, spunând: Institutul teologic a primit cu multă bucurie și ca o cinste, sarcina de a ține cursurile de Indrumare preoțească și datorită ajutoarelor și bunăvoinței P. S. Episcop Nicolae și Onor. Minister al Cultelor ne-am îndeplinit sarcina.

Sunt convins că și de data aceasta cursurile vor da un bun rezultat și mi iau angajamentul, în numele Profesorilor dela Institutul teologic, de a ne face datoria pe deplin, având ocazia de a depăși planul de muncă, pentru o cauză folosită, spre binele Bisericii și a Patriei noastre R. P. R.

Cuvântul cursiștilor

In numele preoșilor cursiști vorbește *P. C. Ioan Gligor, Protopopol Tileagdului:*

Chemați, potrivit cu îndatoririle statornicite prin noul Statut pentru organizarea și funcționarea Bisericii noastre, să venim pentru puțină vreme a ne adăpa dela izvorul curat al adevăratei învățături creștine, spre a ne putea reintoarce la sfintele altare, preoți conștienți de misiunea noastră, iar în societate cetățeni devotați Statului și poporului, în numele preoșilor veniți la cursuri cu prilejul inaugurării cursurilor de îndrumare misionară, pentru seria a treia ce se ține în capitala Ardealului, exprimăm mulțumirea și recunoștința noastră, pentru posibilitatea ce ni s'a dat ca să ne putem îmbogăți cunoștințele teologice și orienta în problemele pastorale și a apostolatului social, spre care suntem chemați tot mai stăruitor de imperatiivele vremii.

Ne luăm angajamentul să primim dela distinși noștri profesori de teologie, luminile și armele unui

nou avânt apostolic, cu ajutorul căroră, la inapoierea în parohiile noastre, să putem zidi pe omul cel nou, pus în slujba societății, a păcii, a înfrățirii, a dreptății, a egalității și a libertății.

Deasemenea, suntem dornici ca la aceste cursuri de îndrumare să contribuim la infăptuirea unității de credință a poporului nostru, prin clementarea legăturii sufletești cu frații noștri, foști greco-catolici, reveniți pentru totdeauna la sânul matern al Bisericii noastre dreptmăritoare.

Cu aceste gânduri, cerând binecuvântarea harului ceresc asupra noastră, făgăduim că ne vom face toată datoria, spre slava sfintei noastre Biserici și prosperarea scumpulor noastre Republici Populare.

In numele Ministerului Cultelor vorbește *Dr. Ioan Dobocan, Director al cadrelor, sulutând preoșimea cursistă și dorindu-i spor la muncă.*

La orele 1.30 festivitatea deschiderii cursurilor de îndrumare preoțească a luat sfârșit.

O. B.

FRATE CĂTRE FRATE

— Noului Episcop al Romanului —

**PREA SFINȚITE,
INTRU HRISTOS
IUBITE FRATE,**

După ce ca fiu de țăran Ți-ai dobândit, cu nu puțină osteneală și trudă, pregătirea cărturărească și după ce ca preot ai păstorit cu vrednicie o seamă de ani poporul credincios din trei sate, bunul Dumnezeu Ți-a ajutat să treci cu bine legiuirile vămi duhovnicești ale ierarhiei și să Te așezi în slăvitul scaun de episcop al Eparhiei Romanului și Hușilor.

Duci la Roman smerenia creștinească și hărnicia tăcută a satului ardelenesc în care Te-ai născut, ai crescut și Ți-ai risipit, prin vestirea Evangheliei lui Hristos, cei mai entuziaști ani ai tinereții. Asta-i o comoară de mare preț.

Ci, așezându-te în fruntea de Dumnezeu păzitei Eparhii a Romanului, găsești și aici o comoară duhovnicească tot atât de prețioasă: evlavia, blândețea și statornicia în

bunele predanii ortodoxe, ale poporului moldovenesc. Ea îți va înduleci viața cu multe mângăieri, ușurându-ți sarcinile arhipăstorești.

Sunt incredințat că vei chivernisi aceste comori astfel, încât — după cuvântul Sfântului Apostol Pavel — »celui ce are să nu-i prisoască, iar celui ce n'are să nu-i lipsească«.

Noi, cei din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului pe care-o părăsești, Ți-om urmări cu frățească dragoste toate ostenețele ce le vei cheltui în slujba Domnului și a poporului dreptcredincios, hucurându-ne de izbânzile cu care-ți vei încunună strădanile.

Ajute-ți Domnul puterilor, ca să-ți poți face slujba deplin, spre slava sfintei noastre Biserici și spre înălțarea Patriei noastre iubite.

*Cu frățească dragoste
+ NICOLAE
Episcopul Clujului*

28/VIII. 1949.

(„Universul“)

Predica din Catedrală

rostită cu ocazia deschiderii Cursurilor de îndrumare preoțească de Păr. Prof. Ioan Bunea

In centrul existenței lumesti stă omul. Reflectând la destinul superb al vieții omenești, suntem ispitiți să călătorim pe arpile gândului, pe culmile înălțate ale unui munte, unde, la un moment dat, ne apare figura marelui bărbat robust, cu ochii iscoditori în depărtare, cu fața îmbujorată, cu inima curată, scaldat în lumina razelor de soare, iar la picioarele lui se așterne lumea. Zestrea lui, împărăția lui.

Credem că nu afirmăm un neadevăr când susținem că, inițial, așa a fost întocmită rândufala firii, ca omul să fie domn și stăpân, suveran al vieții de aici, chivernisitor al tuturor compartimentelor ei și îndrumător al ei în alvia unei finalități religioase și morale.

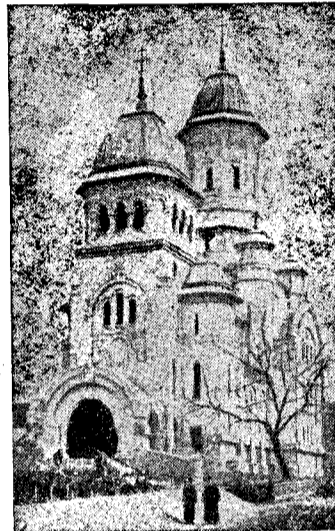
Și într'adevăr, omul a pus stăpânire pe o bună parte a lumii. A descoperit legile naturii, le-a captat și le-a utilizat pentru scopurile lui practice; a făcut legi pentru reglementarea drepturilor și datorităților pe care le are un îns în cadrul unei comunități constituite și consimțite.

Adevăratele cerințe ale corpului se satisfac prin hrană de proveniență organică; adevăratele cerințe ale spiritului, care face parte din ființa omenească și o prezidează, se satisfac prin hrană de proveniență spirituală.

Seva întremătoare a spiritului este credința, virtutea care ridică pe om la vecinătatea înaltă ce i-a fost statornicită de Creatorul. Cu ajutorul credinței, omul are putință să scruteze

impărăția ce i s'a dat s'o stăpânească și s'o tâlcuiască, fiind expresia celui Atotputernic, născută întocmai ca pârăul ce se formează din izvorul cristalin și nesecat, aflător în inima unui munte.

Credința leagă pământul de cer; iar cerul cu lumina, viața și frumusețea lui, îl coboară pe pământ. Alta este înfățișarea lumii privită cu ochiul credinței și alta privită numai cu ochiul minții. Prin credință împrumutăm din gândurile și voirile lui Dumnezeu în legătură cu lumea și ni se desvălute chiar și unele taine ale Dumnezeirii. Prin credință Dumnezeu ne face părtași planurilor celor veșnice și ne cheamă să-i fim colaboratori la realizarea lor.

Puterea creatoare, inspiratoare de avânt, izvor de energie, făcătoare de minuni, credința dă comprehensiunea justă a vieții. Ea este măsura dreaptă a tuturor acțiunilor omenești și cheia sigură a tuturor infăptuirilor rodnice din lume. Trăinicia și supraviețuirea creațiilor omenești rezidă în doza de credință neprihănită ce s'a incorporat în conștiința lor. Acolo unde s'a integrat în structura vieții sufletești, credința este un factor de germinare și de promovare a mărinimiei, a altruismului și a solidarității omenești. Transformă ferocitatea în blândețe, nivelează asperitățile vieții zilnice și dă semenilor prețuirea ce li se cuvine ca fii ai Tatălui ceresc. Fiind un factor decisiv în cultura inimii, credința preschimbă îngâmfașia în modestie, îndreptând pe creștinii neformați, nesocotiți și mloți în făgașul iubirii necondiționate față de toți oamenii deopotrivă.

Despre această credință lucrativă vorbește Mântuitorul în Sf. Evanghelie de astăzi, spunând: „De veți avea credință cât grăuntele de muștar, veți zice muntelui acestuia: „Mută-te de aici acolo și se va muta și nimic nu vă va fi cu neputință“ (Matei XVII.20)

Și într'adevăr, credința vie și tare prăvale muntele egoismului și barierile de dușmănie ce despart oamenii. Ea nu cunoaște șovăiala și teama de primejdii, ci merge cu hotărâre spre culmea de lumină când necazurile încearcă să descumpănască viața sufletească, credința rouează balsamul resemnării și mulțumirii.

Ea este făcătoare de minuni. Având contact activ cu Dumnezeu, izvorul vieții, credința aduce un spor energic umane și din această împreună lucrare odrălesc faptele mănuirii. Credința a adus vindecarea femeii ce avea scurgere de sânge de 12 ani (Mat. IX. 22), prin credință și-a uobândit vederea orbul

Bartimeu (Marcu X. 52); credința jertfelică a mântuit pe femela păcătoasă (Luca VII. 50); tot credința i-a adus izbăvirea din focul suferinței leproșului Samaritean (Luca VII. 19). La fel, în apropierea Ierihonului a vindecat Iisus pe orbul ce ședea lângă cale cerșind, după ce a cînt în adâncurile sufletului său potențialul ridicat al credinței (Luca XVIII. 42). Ce să mai spunem de lupta apostolilor împotriva asupritorilor și detractorilor creștinismului? Ea era inspirată și alimentată tot de credința ferventă care covârșea sufletul lor. Martirii, precum și toți cei care au trăit pe culmile duhului și-au câștigat viçoarea morală îmbădându-se în apa cea vie a credinței. Sub bolta de lumină a credinței a viețuit și și-a urzit istoria neamul nostru în decursul existenței sale înviforate.

— Dacă credința este hrana substanțială a vieții spirituale a fiecărui om și-l duce pe căile mântuirii, cu atât mai vătos ea trebuie să străjuiască sufletul fiecărui slujitor direct al cuvântului dumnezeesc. Apostolatul preoțesc este apostolatul credinței. Mai mult decât oricine preotul trebuie să albă atingere cu divinul, fiindcă marea menire a preotului nu este numai să lumineze pe credincioși asupra adevărilor fundamentale ale credinței, ci să facă ca sufletele lor să se involbureze de credință și să așeze pe Hristos în centrul existenței. Ori lucrul acesta nu este posibil fără sporirea puterilor noastre prin harul divin. Sf. apostol Pavel spune la Evrei, XIII. 9: „Bine este ca prin har să se întărească inima“, iar Mântuitorul spune: „Cel ce rămâne în mine și Eu intru el, aduce roadă multă, căci fără de mine nu puteți face nimic“. (Ioan XV. 5). Artera prin care se scurge harul divin în ființa noastră este credința.

Răspânditorii cuvântului dumnezeesc sunt chemați să fie „sarea pământului“ și „lumina lumii“. Lor li s'a îndreptat marea misiune de a cobori împărăția lui Dumnezeu pe pământ, în care să domnească iubirea și dreptatea, condiții indispensabile ale armoniei sociale. E o misiune înaltă, dar împreună cu mari sacrificii, fiindcă are de dus o luptă inversunată cu dușmanii văzuți. „Această luptă nu poate fi în fond o adevărată înfrângere, fie că am cuceri avere, fie că am cuceri stăpânire, fie că am cuceri glorie. Adevărata noastră avere este tezaurul nesecat al credinței. Adevărata noastră putere și stăpânire este puterea și stăpânirea Duhului. Adevărata noastră glorie este aceea de a ne ști instrumentele și colaboratorii lui Dumnezeu pentru restaurarea lumii“. (Em. Vasilescu: Biruința noastră: Credința, în glasul Bisericii, Ian. Febr. 1949, pag. 31).

* * *

Credința este dar dela Dumnezeu, dar și rod al strădanilor noastre. Lăsată în părăstire, nealimentată de strădania duhovnicească și de știința teologică, ea se oștește și — uneori — se cufundă în superstiție. Inzdrăvenirea credinței se impune — în primul rând — slujitorilor altarelor. De aceea, înaintestătorii Bisericii v'au chemat, iubiți frați, la aceste cursuri, unde prin împreună lucrare cu profesorii veți reimprospăta temelurile teologice ale credinței și vă veți spori răvna pentru apostolatul sublim al preoșiei. Rostul acestor cursuri este apoi să vă documentați, cu maturitatea vârstei, asupra valorii morale și sociale a credinței, pentru ca s'o puneți în slujba îmbună-

tăgiri vieții credincioșilor pe care îi păstorii.

Acesta-i sublimul preoției, să valorifici comoara credinței în folosul obștei. Dela această îndatorire nu este îngăduit preotului să dezerteze. Dezertarea este păcat, este egală cu trădarea lui Hristos și a Bisericii.

Să rugăm pe Dumnezeu, în aceste clipe, să alătore ajutorul Său la strădanțiile noastre. Să crească și să îmbogățească credința noastră: „Pen-trucă oricine este născut din Dum-nezeu biruește lumea, și aceasta este biruința care a biruit lumea *credința noastră*“ (I Ioan, V, 4)

DESPRE PREOȚIE

Indemnul sf. Apostol Pavel adresat Corintenților, de a se lua după Hristos (I Cor. 11, 1) a fost ascultat de bună seamă de mulți din cei cărora le-a fost adresat. Dar el a fost plinit și peste veacuri, de toți aceia, cari au înțeles chemarea sfântă a preoției, făcând din sf. Apostol Pavel călăuză prețioasă și model de urmat în pastorație.

Iar unul din cei mai străluciți și mai credincioși urmași ai marelui Apostol al neamurilor a fost sf. Ioan Gurădeaur, care-l alege pe sf. Pavel dascăl și model, care să-l inspire în fiecare clipă și pe care-l întreba în rugăciunile lui dacă e bine ce face, în oricare din lucrările sale.

Pentru greul apostolat al preoției sf. Ioan Gurădeaur făcuse, drept aceea, ca și Pavel, o *temeinică pregătire*, urmând serioase studii în Antiohia ca și Pavel la Tars; apoi patru ani *retragere duhovnicească* în viața mănăstirească și doi ani chiar în cea mai *aspră sihăstrie*, așa precum și Pavel a petrecut în pustiu; și în sfârșit, după o atare pregătire amândoi au dat dovadă *de cele mai active vieți apostolice și zeloase propovăduiri*, fără a ține seamă de piedecile și prigonirile, care din contră și mai însufleții îi făceau.

Acest lucru m'a indemnă, ca, după ce am redat pe scurt activitatea de păstor sufletesc a marelui Apostol al neamurilor, așa cum este înfățișată în cartea Părintelui Prof. Dr. S. Vlad, să redau tot pe scurt câteva din cuvintele înalte ale sf. Ioan Gurădeaur asupra preoției și asupra rolului ei în viața deobște a creștinilor, după cartea sa „*Despre preoție*“, tradusă de Păr. Icon. Aristide N. Geamănu.

De bună seamă mulți frați preoți o vor fi citit, iar alții vor fi auzit numai de ea. Și pentru unii și pentru alții, cred că nu este de puțin folos să-și reamintească de adevărata chemare a preoției și de felul cum a înțeles să o plinească și să o trăiască sf. Ioan Gurădeaur.

După el, preoția este cea mai bună mărturie de iubire pentru Hristos, după cum însuși Mântuitorul zice, adresându-se către corifeul Apostolilor: „Petre, a zis el, mă iubesti?“ Și mărturisind acesta a daugă, „Dacă mă subești, paște oile mele“. Invățătorul întreabă pe ucenic dacă este iubit de dânsul, nu ca să afle acest lucru, ci pentru a ne învăța pe noi cât de mult îi place lui conducerea unei astfel de turme, și aceasta fiind împedată, tot așa de lămurit va fi și faptul acela că mare și nespūsă răsplată îl așteaptă pe cel ce se ostenește în cele ce sunt de un așa mare preț înaintea lui Hristos.

Preoția cere un suflet mare, vrednic de cinste, pentru a putea îndrepta pe cei ce greșesc. De ră-tăcește un om dela dreapta credință păstorului îi trebuie multă răbdare, multă stăruință, căci nici nu-l poate atrage cu forța, nici nu-l poate silii prin frică, ci convingându-l trebuie să-l aducă iarăși la adevărul, dela

care a căzut la început. Lui îi trebuie deci un suflet mărinimos ca să nu descurajeze și să nu desnă-dăduască de mântuirea celui rătăcit, ci una într'una aceasta să cugete și să grăiască: „Poate le-o da Dum-nezeu să cunoască adevărul și să sfarme cursa diavolului“ (II Tim. 2, 26).

Preoția este ceva înfricoșător, a- ceea a Noului Testament cu mult mai înfricoșătoare de cât aceea a Vechiului Testament. Deși preoția se săvârșește pe pământ, are însă vrednicia lucrurilor cerești. Și cu tot dreptul, căci nu ingerul, omul, arhanghelul ori vreo altă putere făcută, ci însuși Duhul Sfânt a în-ființat-o. Încă și pe cei ce petrec în trup l-a făcut să săvârșească slujba ingerilor. De aceea preotul trebuie să fie așa de curat ca și cum ar locui în ceruri în mijlocul acelor puteri. Căci ei cari locuiesc pe pământ și aici își săvârșesc felul lor de viață, sunt puși a îngriji de bogățiile cerului; și primesc o pu-tere pe care Dumnezeu n'a incre-dințat-o nici ingerilor, nici arhan-gheilor! Oare nu către ei a zis: „*Tot ce veți lega pe pământ, va fi legat și în cer și tot ce veți deslega pe pământ va fi deslegat și în ceruri*“ (Mat. 18, 18).

Ceeace fac preoții jos pe pământ, aprobă Dumnezeu sus în ceruri. Stăpânul întărește judecata slugilor. Căci nu le-a dat El toată puterea din cer? „*Cărora, zice El, le veți terța păcatele, le sunt iertate și cărora le veți ținea, le sunt ținute*“ (Ioan 20, 23).

Maș departe sf. Ioan Gurădeaur spune, că: „*Maș multe sunt furtu-nile ce s'gduie sufletul preotului de cât vânturile cari sbuciumă marea*“. Iar cel mai primejdios colț ascuțit de stâncă de mare, de care se isbește sufletul este *mărirea de-sartă*, din care isvorăsc celelalte păcate, ce pot stăpâni pe preot și anume: - Furia, descurajarea, pisma, cearta, vorbirile de rău, învinuirile nedrepte, prefăcătoria, înșelătoriile, pornirile împotriva celor ce n'au făcut nicio nedreptate, bucuria pen-tru rușinile în care au căzut acela cu cari împreună liturghisim, in-tristarea pentru fericirea altora, plă-cerea de a fi laudat, dorința de a fi distins de ceilalți (aceasta este fericirea cea mare a sufletului ome-nesc), dorința de a da învățătură ca să devii plăcut, lîngușiri slugă-ricești, dispreț pentru cei săraci, purtări îngrijite față de bogați, lipsa de încredere, multă modestie în afară, dar modestie adevărată nici-decum, în sfârșit lipsă de dojană și muștrare, sau întrebuițarea ei numai împotriva celor umiliți și anume: peste măsură, pe când față de cei dela adăpostul puterii nu îndrăznește nici să-și deschidă buzele.

Toate aceste păcate ale preotului nu rămân ascunse, ci și cele mai mici sunt repede vădite, fiind o platră de poticneală pentru credin-cioși.

De aceea preotul trebuie să răs-pândească în toate părțile frumuse-

tea sufletului lui, ca să poată să lucreze și în același timp să lumineze sufletele celor ce privesc la dânsul. Căci păcatele oamenilor de rând sunt ca înfăptuite într'un fel de întunec și pierd numai pe cei ce le-au înfăptuit, dar greșelile unui bărbat cu vază și în fața privirilor celor mulți, este o pagubă comună pentru toți. Căci toți prețuesc greșala nu după măsura faptului, ci după demnitatea celui ce greșește. Trebuie dar ca preotul, printr'o ne-obosită veghere asupra vieții sale, să se păzească de greșeli și negli-jențe, prin care ar putea fi lovit nu numai de potrivnici ci și de cei ce se prefac a-i fi prieteni.

Cât timp viața preotului este bineorândușă în toate privințele este scăpat și de piedeci; de va face însă o mică neglijență (cece este firesc căci și el este om și are și el de străbătut marea cea plină de primejdii a acestei vieți), el nu poate să astupe gura învinuirilor lui prin folosul celorlalte virtuți, căci acel mic pas greșit le umbrește pe toate celelalte virtuți. Toți voresc să-l judece pe preot, ca și cum el n'ar fi într'un inveliș trupesc, nici ar avea fire omenească, ci par'c'ar fi inger și liber de orice slăbiciune.

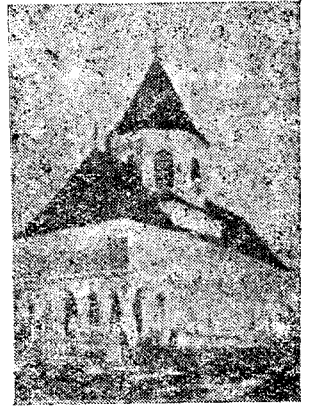
Cât de inzeștrat trebuie să fie deci cel ce are asemenea sarcină, ca să poată înfrunta furtuni și să înlătore atâtea piedeci ce-i stau în cale. Preotul trebuie să fie totodată și serios și modest; și înfricoșător și îngăduitor; și poruncitor și popular; și nepărtinitor și îndatoritor; și umil și liber de orice înjosire și nă-valnic și blajin, ca să poată lupta pentru toate acestea, și pentru binele Bisericii.

Maș presus de toate, preotului îi trebuie multă putere de vorbire. Vorbirea predicatorului să fie însă fără pompă, înlăturarea cuvântului ceva simplu și fără meșteșugire, dar plină de adevăr și de credință.

Dar de ar și avea cineva multă putere de a cuvânta (și aceasta la puțin se află) nu este scutit prin aceasta de a munci necontenit. Și pentru că puterea de a cuvânta nu se dobândește dela sine, ci prin învățătură, chiar dacă cineva a ajuns la culmea desăvârșirii acestei puteri, îndată ajunge a fi lipsit de ea dacă prin neîntreruptă silință și deprindere el nu se îngrijește de puterea aceasta de a cuvânta. Cu cât mai mult sunt unii mai înțelepți cu atât mai multă muncă trebuie să depună de cât cei ce sunt mai nepricepuți ca ei.

Cine a primit darul de a lupta să învețe pe alții, nu trebuie să dea importanță laudelor celorlalți oameni, nici să-și descurajeze inima când ele lipsesc, ci să-și pregătească pre-dicile așa ca să-i placă numai lui Dumnezeu. Și dacă după aceasta el este laudat și de către oameni, să nu respingă laudele, iar dacă ele lipsesc din partea ascultătorilor nici să nu le caute, nici să nu se in-tristeze.

Predicatorul care ar fi în stare să se lase târât în rătăcire de pofta laudelor deșarte, nici un folos nu va avea din multele-i trude, nici din darul său de a cuvânta, căci sufletul care nu poate răbda necu-getatele învinuirii ale multimii, se descurajează și pierde răvna de a predica. Pentru aceasta este nevoie ca mai înainte de orice, să învețe să disprețuască laudele.

Cea mai mare parte dintre păștoririi preotului sunt incurcați în gră-șile vieții și aceasta-i face mai leneși în străduința pentru cele duhovnicești. Pentru aceasta învățătorul este silii să samene în fiecare zi sămânța cea bună, pentru ca învățătura cea bună să pună stăpânire pe inimile ascultătorilor.

Pentru a reuși să facă aceasta sufletul preotului trebuie să lumineze ca o adevărată lumină a soarelui și având de lucru cu felurii oameni, trebuie să se facă tuturor de toate, ca pe toți să-i mântuiască.

Nu poate să se mântuiască un preot, care n'a lucrat nimic pentru măn-tuirea aproapelui, căci nici aceea slugă leneșă n'a folosit ceva prin faptul că n'a cheltuit talentul, ci i s'a luat pentru că nu l-a îndoit și înmulțit cât timp l-a folosit.

Pr. OLIMPIU T. BUCIN

Fecioara Maria a născut ca Fecioară

Sfânta Fecioară Maria a conceput dela Duhul Sfânt și a născut pe Iisus Hristos asemenea nouă în afară de păcat; iar în timpul nașterii sale n'a avut dureri, pen-trucă nașterea n'a fost determinată de pofta cărnii. Aci se împlinesc cuvintele Proorocului Isaia, care zice: „*Înainte ca să simtă dureri a născut, și înainte ca să-i vină suferințele a dat naștere unui fiu*“ (Isaia, 66, 7).

Nașterea omului din poftă tru-pească nu-i rea, dar nașterea minu-nată a Domnului nu putea fi re-zultatul vremelnice. Nașterea din veți a lui Iisus Hristos s'a făcut fără stricare, deci fără stricăciune trebuia să fie și nașterea sa trupească. Așa precum Domnul a intrat la Sfinții săi ucenici și Apostoli prin ușile încuiate fără ca să strice ușile

dovedindu-și astfel realitate și dum-nezirea Sa, tot așa a ieșit și din pantecele marelui sale, fără să strice pecetea fecioriei. Omeneste e mai greu de înțeles, dar nenumăratele fapte și fenomene care se simt sau se petrec totuși sub ochii noștri cei de lut, întăresc și explică adesea astfel de minuni. Lacrima, de pildă care se prelunge pe sub geană, va-tămă ea oare vederea ochiului? Dar raza de soare care trece prin geam fără să strice sticla și care produce în casă aceleași efecte: lumină, căl-dură, etc.? Sângele e apoi într'o necontenită curgere prin vinele și arterele omului și cu toate astea nu face niciun sgomot și nu pricinuește nicio durere. În sfârșit, sunt foarte multe exemple din acestea pe care mintea noastră nu le poate cuprinde

sau înțelege întru totul, dar pe care nu le poate ignora. În Pentecostar, la laudele din săptămâna luminată găsim această grăitoare stihiră: „Doamne, peceluit fiind mormântul de cel fără de lege, ai ieșit din mormânt precum te-ai născut din Născătoarea de Dumnezeu...”

Ducerea pruncului la templu la plătirea zilelor curăției nu are alt sens decât acel al îndeplinirii unui vechiu obicei la iudei, împlinirea formală a prescripțiilor legii. Fecioara a născut ca fecioară, căci la

Dumnezeu nu-și nimic cu neputință. Dumnezeu, unde vrea și când vrea biruiește rândufala firii. Drept acela aducem lui Dumnezeu Tatăl mărire, iar Prea Sfintei Fecioare unele ca acestea:

„Bucură-te încăperea lui Dumnezeu,

„Bucură-te ceea ce ai împărtășit fecioria și nașterea,

— Bucură-te mireasă, pururea fecioară!”

Arhim. VARAHIIL JITARU

Necisitatea predicilor substanțiale și concise

Concepția naivă — tradițională, obișnuită să cântărească valoarea unei predici în raport cu lungimea ei, este de mult perimată. Nici în cultul divin protestant, în care predica a luat aproape în întregime locul liturghiei, nu mai sunt gustate nici chiar admise predicile prea lungi, fiindcă amenință să rămână fără efect. Cu atât mai puțin pot fi ele admise în sfintele noastre biserică, unde liturghia păstrându-și locul principal, concentrează asupra ei toată atenția participanților, căroră din acest motiv nu li se poate pretinde să fie în stare a urmări cu atenție încordată o predică de peste 20 minute.

Facem aceste câteva reflexii numai și numai în dorința de a contribui la precizarea necesară a unor condiții care pot garanta în zilele noastre efectul predicilor. O condiție de competență pretinde să fie scurtă, concisă și substanțială, lămurind un anumit text biblic, dela care să nu se abată prin felurite excursii extravagante. Predicatorul să nu ufte, că

rostul predicii este, înainte și mai presus de toate, să contribuie la zidirea sufletească a auditorilor, deci să pătrundă la inima lor, împlinind porunca Sfintei Scripturi: „Mângâiați, mângâiați poporul, vorbiți la inima lui”

La inima poporului anevole va pătrunde cuvântătorul, prin expresii savante sau pseudosavante, lungi și obositoare.

Mai repede va izbuti să-și deschidă drum spre inima ascultătorilor o predică scurtă, întemeiată pe un text biblic concludent, ales cu prudență din bogăția nesfârșită a Scripturii și tălcut în puține cuvinte pregnante, plastice și sugestive, proprii să se înfișoare în inima ascultătorilor atenți și să n-o părăsească prea curând.

Predicile scurte se impun deci ca o neapărată cerință a cultului ortodox și a stărilor sufletești din zilele noastre o predică reușită nu va depăși 10-15 minute!

B.

Erezia Primatului Papal

— Ce învață catolicii și ce spune Biblia —

CAP. I.

„Tu ești Petru...” (Mat. 16, 18-19).
Invățătura catolicilor.

Apostolul Petru a fost mai mare între Apostoli, deoarece Mântuitorul l-a numit „piatră” pe care se întemeiază Biserica Sa și l-a dat lui „cheile împărăției cerurilor”, zicându-i: „Și eu îți zic fie, că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea și porțile iadului nu o vor birui. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri și orice vei deslega pe pământ va fi deslegat și în ceruri” (Mat. 16, 18-19). Din cuvintele acestea rezultă următoarele învățături despre drepturile speciale (mai mari) ale Apostolului Petru față de ceilalți Apostoli și față de toți creștinii:

1. Biserica lui Hristos este întemeiată numai pe Petru pentru că și în versetele învecinate (17-18), Mântuitorul i se adresează numai lui. Cuvintele: „Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea” înseamnă: Tu ești în credință tare ca piatră și deci, pe tine voi zidi Biserica mea. Mântuitorul îl numise „Petru”, adică „piatră”, în locul vechiului său nume de Simon (In. 1, 43. Vezi și Mt. 10, 2; Mc. 3, 16; Lc. 6, 13). Abia aici vedem de ce l-a numit așa.

2. Petru a primit dela Mântuitorul puterea asupra tuturor membrilor Bisericii („a lega și a deslega”).

3. Puterea lui Petru de a fi căpetenie Bisericii este așadar de drept dumnezeesc (dela Dumnezeu) și nu de drept omenesc (dela oameni).

4. Dacă Biserica lui Hristos, zidită pe temelie de stâncă a credinței lui Petru va fi atât de neclintită, încât nici „porțile iadului nu o vor birui”, urmează că credința lui Petru niciodată nu va cădea, nu va slăbi și nici nu se va abate. Petru are deci darul de a fi infalibil, adică de a nu greși niciodată în cele ale credinței. Acest dar este transmis și în urmașii lui Petru care sunt papii dela Roma.

Răspunsul nostru

Examinând aceste învățături pe rând și cu atenție, observăm că niciuna din ele n'are temelie în textul de mai sus al Bibliei, pentru că:

1. Mântuitorul n'a zis: „Pe tine...” ci: „Pe această piatră voi zidi Biserica mea”. Iar „piatră” nu e Petru, chiar dacă seamănă după înțeles. Piatra e un obiect. Petru un nume. E adevărat, că „Petru” înseamnă piatră, adică tare în credință) ca piatră, dar Petru și piatră nu sunt tot una. Mântuitorul n'a zis nici: „Tu ești piatră (credință) și pe această piatră (adică pe tine) voi zidi Biserica mea”, ci a zis: „Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea”. Cuvântul Petru este numele Apostolului cărui i se adresează, iar „piatră” este credința pe care o mărturisise Petru din partea tuturor Apostolilor (care la întrebarea pusă tuturor răspund prin Petru toți), că

Iisus este Mesia, Fiul lui Dumnezeu cel veșnic.

De altfel, cuvântul „piatră” este întrebuit și în alte texte ale Bibliei și pretutindeni are același înțeles: Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu. Astfel, încă în Vechiul Testament, scria Psalmistul: „Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceea a fost pusă în capul unghiului. Dela Domnul s'a făcut aceasta și fată, minune este în ochii noștri” (Ps. 118, 22-23). Nici inșiși catolicii nu tăgăduesc că „piatră” înseamnă Hristos, cum de altfel vom vedea că afirmă însuși Mântuitorul. Profetul Isaia vorbește despre această „piatră” — Mesia — zicând: *El va fi pentru voi piatră de încercare și stâncă de poticnire pentru cele două case ale lui Israel*... (Is. 8, 14). Același scrie în alt loc: *Pentru aceasta așa zice Domnul Dumnezeu: Pus-am în Sion o piatră, o piatră de încercare, piatră din capul unghiului, de mare preț, bine pusă în temelie; cel care se va bizui pe ea, nu se va clădi*” (Is. 28, 16). Nimeni nu se îndoește că „piatră” este însuși Mesia, ceea ce se dovedește mai ales în Testamentul Nou. Căci:

a) Mântuitorul însuși, citând cuvintele de mai sus ale Psalmistului, grăiește: *Au n'ati citit niciodată în Scripturi: Piatra pe care au aruncat-o ziditorii, aceasta au ajuns să fie în vârful unghiului; dela Domnul a fost aceasta și este lucrul minunat în ochii noștri.*” (Mt. 21, 42). „Piatra” este el însuși, temelie pe care s'a clădit Biserica Sa.

b) Sf. Apostol Pavel scrie de asemenea, că creștinii (adică Biserica) sunt *zidiți pe temelie Apostolilor și a proorocilor, unde însuși Iisus Hristos este piatră cea din vârful unghiului. Întru el orice clădire bine alcătuită crește ca să ajungă un templu sfânt în Domnul. Întru el și voi împreună sunteți zidiți, spre locaș al lui Dumnezeu, în Duh*” (Efes. 2, 19-21). Deci „piatră” care susține toată clădirea Bisericii este Hristos, iar nu Apostolul Petru; și Biserica este așezată pe temelie Apostolilor (a tuturor) și a proorocilor, iar nu pe Apostolul Petru. Tot Sf. Apostol Pavel scrie în altă parte: *Nimeni nu poate pune altă temelie decât cea odată pusă, care este Iisus Hristos*” (Cor. 3, 11). Din versetele învecinate acestui text rezultă că înțelesul este acesta: Nimeni nu are dreptul să învețe că Biserica are vreo altă temelie decât cea una singură: Iisus Hristos.

c) Insuși Apostolul Petru, despre care susțin catolicii că este „piatră” de temelie a Bisericii, vorbește despre „piatră” și mărturisește că ea este Hristos, fără ca măcar prin vreun cuvânt să dea a se înțelege că și el însuși ar fi „piatră” temelie Bisericii. El scrie: *Și voi înștoă clădiți-vă, ca pietre vii, în casa duhovnicească... pentru că scris este în Scriptură: Iată, pun în Sion piatră din capul unghiului, aleasă, de mare preț și cel ce va crede în ea nu se va rușina. Pentru voi, deci, care credeți, piatră e de mare preț; pentru cei ce nu cred însă, este: piatră pe care n'au băgat-o în seamă ziditorii; aceasta a ajuns să fie în capul unghiului și piatră de poticnire și stâncă de sminteală*” (I Petru 2, 5-7). E vorba chiar de Biserica și de „piatră” de temelie a ei. Astfel, însuși Petru ne lămurește, la fel ca mai sus profeții, Mântuitorul și Sf. Apostol Pavel, cine este „piatră” temelie Bisericii creștine.

2. Apostolul Petru a primit într'adevăr puterea cheilor (de a lega și deslega), dar nu acum și nu el singur. În textul de mai sus, Mân-

tuitorul numai l-a făgăduit-o („îți voi da...”), iar când l-a dat-o mai târziu, a dat-o și celorlalți Apostoli, cum vom vedea mai jos.

3. Astfel, nu poate fi vorba de vreun drept de întătetate al lui Petru, câtă vreme el n'a primit dela Domnul un astfel de drept special (acordat numai lui).

4. E cu neputință ca Petru să fi primit darul de a nu greși (al infalibilității), pentru că chiar atunci îndată, peste numai câteva minute, a fost biruit de gânduri satanice, iar Mântuitorul l-a și numit „Satană” și „sminteală”, care „nu cugetă cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor” (Mt. 16, 22-23). Biserica Domnului nu va putea fi biruită în veci, iar Petru a fost biruit chiar atunci și a căzut. Mai putea fi el atunci temelie Bisericii? Dacă ar fi fost, Biserica ar fi căzut și ea odată cu el, încă atunci, la început. Dar adevărul este că pe atunci, Biserica încă nu exista. Ea s'a întemeiat pe învierea și înălțarea la cer a Mântuitorului. Deci, ea nu putea fi întemeiată pe Petru înainte de a exista.

Până aici am constatat că învățăturile catolicilor întemeiate pe Mt. 16, 18-19 sunt greșite și forțate. Să vedem acum care este tălcuirea noastră la acest text. În acest scop trebuie ca întâi să tălcuim textul prin sine însuși; apoi să-l tălcuim prin context, adică prin versetele învecinate, care ne pot da foarte importante lămuriri în chestiune; și în urmă, să cercetăm textele paralele (alte texte biblice asemănătoare). Abia atunci vom putea spune că am aflat înțelesul adevărat și întreg al textului pe care-l tălcuim.

Textul în sine l-am văzut mai sus, când am examinat învățăturile catolice scoase din el. Să vedem acum textul în lumina contextului său (Mt. 16, 13-16):

13. *Ajungând Iisus în părțile Chesariei lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi: Cine îmi zic oamenii că sunt eu Fiul omului? 14. Iar ei au răspuns: Unii (zic că ești) Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia, sau unul dintre prooroci.*

15. *Iisus atunci le zise: Dar voi cine îmi ziceți că sunt? 16. Luând cuvântul Simon Petru a rostit: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu.*

17. *Iar Iisus răspunzând îi grăi: Fericit ești tu, Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ti-au descoperit fie (acestea), ci Tatăl meu cel din ceruri. 18. Și eu îți zic fie că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea și porțile iadului nu o vor birui. 19. Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și ce vei deslega pe pământ va fi deslegat și în ceruri.*

Am subliniat înadins cuvintele care alcătuiesc cheia deslegării înțelesului adevărat. Din acest întreg, noi constatăm următoarele:

1. Mântuitorul n'avea intenția de a afla numai părerea unuia sau a altuia, ci a tuturor, adică a colectivității. De aceea s'a adresat tuturor Apostolilor, iar nu unuia singur; textul spune lămurit: *a întrebat pe ucenicii săi*” (vers. 13). „Iar ei au răspuns...” (vers. 14). Apoi l-a întrebat de asemenea pe toți: *„Dar cine îmi ziceți că sunt?”* (vers. 13). Aici însă a răspuns unul singur, Simon Petru. De ce? Oare pentru că numai el era convins ce să răspundă? Hotărât nu! Ci pentru că nu puteau răspunde toți deodată. Și la prima întrebare, nu putem presupune că ar fi răspuns

toți deodată, deși se spune că „ei au răspuns“..., ci de sigur pe rând, exprimând unul o părere, altul altă părere a mulțimii despre Iisus. La prima întrebare era cazul să răspundă cât mai mulți, deoarece — cum se constată — nu toți aveau aceeași părere și același răspuns. La a doua întrebare însă, nu răspund toți, ci unul singur, deoarece acum toți aveau să dea unul și același răspuns și deci, nu era cazul să la mai mulți cuvântul. Unul singur avea să răspundă pentru toți, așa cum toți puteau răspunde pentru unul singur. Întrebarea a fost limpede: Dar voi ce ziceți?... Răspunsul nu poate fi, la o astfel de întrebare, decât: Noi zicem că... chiar dacă ar răspunde numai unul, sau chiar dacă n'ar mai repeta cuvintele de întrebare.

A răspuns Petru și nu unul din ceilalți, pentru că Petru era totdeauna mai priplit, mai nerăbdător. Nu numai acum, ci și alteori, Petru s'a grăbit să răspundă în numele tuturor, la întrebări ce fusejeră puse tuturor. Așa, de pildă, când Mântuitorul a văzut că mulți au înțeles greșit cuvintele Sale despre mântuirea trupului și a sângelui Său și încep a se întoarce dela El, a trebuit pe Apostoli: „Nu vreți să voi să vă duceți? Simon Petru t-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice“ (In. 6, 68). Deci și aici, la întrebarea adresată tuturor s'a răspuns în numele tuturor, de către unul singur, care a fost același Simon Petru. Numai dacă n'ar fi fost toți de acord, ar fi răspuns mai mulți, pe rând. Însă când la întrebarea adresată tuturor răspunde unul

singur, fără ca ceilalți să mai adauge sau să schimbe ceva, înseamnă că sunt de acord cu el și că acela răspunde în numele tuturor. Lucrul principal nu este cine, ci ce a răspuns. Putea să răspundă oricare, fără ca prin aceasta să fi avut vreun merit deosebit față de ceilalți. Dacă de obicei răspundea Petru (vezi și Mt. 19, 27) înseamnă că el era din fire mai grăbit la vorbă și de aceea, adeseori nechibzuit. (Vezi și Mt. 16, 22-23; 26, 33; In. 13, 8-9 ș. a.).

2. Răspunsul pe care l-a dat Petru, chiar de l-ar fi dat numai în numele său și nu și în al celorlalți Apostoli, n'a fost nici ceva de neașteptat, nici ceva nou și necunoscut celorlalți, încât Petru să fi avut din el meritul de a primi șefia peste ei și de a deveni el singur temelie Bisericii lui Hristos. Căci: a) Din text rezultă că n'a fost un răspuns al său personal, ca produs al unei virtuți excepționale, ci o descoperire dela Dumnezeu (vers. 17), pentru care Petru n'avea nici un merit al său personal. b) O asemenea mărturisire cu cea din răspunsul lui Petru o mai făcuseră și ceilalți Apostoli și încă înainte de el. Astfel, văzând pe Domnul umblând pe marea înfurlată de furtună, Apostolii îi ziseră: „Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu ești tu“ (Mt. 14, 33). Iar Natanail, încă înainte de a fi fost Apostol (Vartolomeu), deci mult înainte de Petru, mărturisise lui Iisus: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu, tu ești Împăratul lui Israel“ (In. 1, 50).

Prof. Dr. P. DEHELEANU
(va urma)

EVANGHELIA

Iertarea

Temelia oricărui orânduiri o constituie buna viață re între oameni, așa după cum a fost vestită de către îngeri, cu prilejul întrupării Fiului lui Dumnezeu.

Această bunăviețuire însă nu se poate sălășlui în preajma sufletului omeneșc, decât atunci când oamenii înțeleg să-și întocmească viața cea de toate zilele, după îndemnul arătat de Mântuitorul în propovedania Lui sfântă și parabolele care dau un sens mai deplin și mai accesibil învățaturii Sale sfinte.

În acest înțeles a rostit Mântuitorul și parabola stăpânului, care a cerut socoteala slugilor sale.

Caracteristica creștinismului și măreția lui covârșitoare sunt cuprinse în această parabolă.

Pentru buna viațuire a oamenilor codurile juridice, apărute în mii de de pagini, nu au fost în stare să dea o lege atât de simplă și cuprinzătoare, ca și îndemnul de a fi îngăduitoare față de greșala semenului, mai ales atunci când știm cât de îngăduitor este Dumnezeu față de greșalele noastre.

Este acesta un îndemn ce are darul de a cobori Împărăția lui Dumnezeu între oameni.

Dacă Vechiul Legământ nu cuprindea nici o păsuire pentru greșala semenului, Noul Legământ, așezat de Mântuitorul cu prețul jertfei Sale sfinte, a îndreptat și a netezit prin porunca iertării, toate prăpastiile dintre oameni.

Dacă întreaga viață și propovedanie a Mântuitorului n'ar fi purtat această pecete, n'am fi ajuns niciodată la limanul mântuirii, ci dimpotrivă am fi rămas pentru totdeauna sub povera sentinței pe care cei dintâi oameni, prin neascultare, au agonisit-o întregului neam omeneșc.

Numai porunca iertării a putut făuri pârghia cu care Dumnezeu a scos lumea din întunec și a readat-o vieții, în mijlocul căreia străjuește Hristos.

Cu această poruncă Mântuitorul a altoit vechea așezare și a întins puntea de unire între om și Dumnezeu.

Cu toate acestea, oamenii uită adesea că deslegarea tuturor păcatelor este în atârănare de măsura cu care știm să trecem peste măruntelile neînțelegeri dintre noi și semenii noștri.

Rugăciunea Domnească statornicește această măsură.

Deacea e bine să luăm aminte!

Lui Dumnezeu nu-i trebuieșc jumătăți de sentimente. El ne vrea pătrunși în toată ființa noastră de duhul învățaturii Sale sfinte.

Prin iertare, Mântuitorul a deschis orizonturile unei vieți străbătute de Duhul dragostei creștine și numai prin ea vom fi în stare și noi, să așezăm temelia unei vieți mai fericite.

Pr. GAVRIL RELEA

tele „Opera de azi trebuie să fie un simbol de unire a tuturor Românilor“, înțelegând prin aceasta, dorința de reunire a Bisericilor românești din Transilvania.

Se scria în articolul de fond; „Idea (reunirii) se accentuează tot mai mult pentru că oamenii înțelegători al evoluției istoriei își dau perfect de bine seama că ruptura făcruită la 1700 de meschinele interese politice ale curții dela Viena și a pierdut îndreptățirea de a se menține.

Cât timp neamul nostru a fost ținut cu forța în cătușele de fier ale peceților dela 1700 orice pornire de a readuce pe cei răpiți la alvia străbună era infructuoasă. Și dorința de a ne vedea oamenii reuniți sub acoperământul legii noastre străbune, dorința nutrită și exprimată de toți bărbații mari al neamului în cursul celor două sute de ani, a rămas un pium desiderium rezervat vremurilor mai bune.

Și aceste vremuri au sosit. Zidurile cu cari ne încinsese s'au năruit, lanțurile stăpânirii ungurești au căzut și astăzi nimic nu mai stă în cale de a întrona sentința profetică a protopopilor și preoților dela 1700 care spune că dacă toate cele stipulate în hrisovul de unire nu se vor respecta, unirea să nu stea și pecețile să se rupă.

Condițiile puse de clerul român nu s'au ținut, dimpotrivă toate au fost desconsiderate, și unirea a fost susținută cu forța pe care l-o dicta principiul Habsburgilor „divide et impera“.

Pecețile sunt astăzi ruginite și așteaptă mâna energică și hotărâtă care să le rupă. O declară aceasta nu numai evoluția noastră istorică nu numai interesele politice superioare ale neamului și patriei, ci o pretinde spiritul obștei care planează asupra vieții publice din Ardeal.

Și acest spirit există puternic în sânul populației noastre românești și se manifestă zilnic în păturile largi ale poporului gr. catolic, care cere

GLASUL PREOTULUI:

FIULE!

Cele ce ți le voi povesti acum mi-au rămas întipărite adânc în suflet, într'un amurg când privirea mi se pierdea departe'n zări, peste un orașel învăluit într'o mantie de liniște și uitare.

În ultimile raze ale soarelui, clădirile scunde se profilau pe cerul auriu, înmărmurite parcă de vraja unui vis, plin de melancolie. De parte, peste aceasta plutea armonia plină de suavă dulceață, a clopotelor unei biserici; cântau atât de melodios, încât nu mi-a fost dat să aud un glas pe lume mai dulce. Semăna cu un glas duios de mamă ce-și cheamă copiii!

Toate cele din jur picurau de cucernicie și umilință, și pe aripi de bucurie se înalță spre alte lumi mai pline de lumină și pace.

În clipa aceea am înțeles mai bine ca oricând — menirea sfântă a Bisericii pe pământ, și dimpreună cu Psalmistul am strigat: „Cât îmi sunt de iubite locașurile Tale, Doamne al Puterilor, dorește și se sfârșește sufletul meu spre curțile Domnului, spre altarele Tale, Împăratul meu și Dumnezeul meu.

Că mai bună este o zi în curțile

în mase compacte revenirea la legea străbună a bisericii ortodoxe. Concepția aceasta există în sufletul poporului ca o necesitate imperativă sufletească, ca un postulat firesc al maselor ce evoluează de jos în sus și evoluția această mai curând sau mai târziu trebuie să ducă la izbândă.

Bărbații luminați, cu înțelegere deplină a acestei probleme, credincioși al Bisericii unite, chiar și preoți gr. catolici își dau seama de dreptatea curentului și așteaptă ca cei chemați să se pună în fruntea mișcării și să-i dea soluția fericitoare pentru Biserică, neam și patrie.“

Dar, deși, începând din anul făuririi unității neamului nostru, s'a nădădușt și în apropiata reintregire a credinței și Bisericii românești, a mai trebuit să treacă un sfert de veac până când zidurile despărțitoare de frați și lanțurile robitoare să cadă pe deplin, pentru ca să se poată împlini dorința de reunire a bisericilor românești, manifestată, încă dela începutul desbînării.

Ne-a fost nouă dată această bucurie de a vedea înfăptuită dorința părinților și strămoșilor noștri din ambele strane ale Bisericii și care s'a înfăptuit așa cum o întrezărea conducerea Bisericii noastre ortodoxe din Ardeal, ca o pornire de jos în sus, dela preoți și popor.

Reunirea Bisericii românești este deci rodul unor frământări îndelungate și a dorinței vii a poporului mult și bun pe care n'a mai putut-o oprî nimic și nimeni, atunci, când poporul a fost slobod să-și ea în mână soarta sa, atât în cele lumești cât și în cele duhovnicești.

Dorința de reintregire a fost ceva firesc și de aceea, ea va rămâne și se va statornici pentru totdeauna prin punțile dragostei creștine și frățești pe care le-am întins și pe care le vom întări, cu cât vom căuta să ne cunoaștem mai îndeaproape și ne vom împărtăși unii altora rodul experienței ziditoare de suflet.

T.

Reunirea bisericilor românești

Răsfodind colecția „Renașterii“ dela începuturile ei, am găsit în unul din primele numere dela apariție (1923) semnificativul titlu de mai sus, prile-

juț de festivitatea punerii pietrăi fundamentale dela Catedrala noastră din Cluj.

Cu acest prilej s'au rostit și cuvîn-

asculte dascălii și mai presus de

toate, Biserica făcându-se punte între pământ și cer, între vremelnice și veșnicie, a desțertat în inimile noastre lumina de har și pace cerească din harul și pacea lui Iisus Hristos, care umple ființa omenească de atâta bucurie negrăită, pe care nu o poate pricepe nici gusta — chiar de ar stăpâni toate bogățiile pământului — cel ce nu-l știe pe Hristos.

Sub cupolele sale sfinte, niciodată nu s'a făcut deosebirea de om și om, ci Ea prin legile ei divine a adus deplină înfrățire între fiii pământului. Sfărâmand sclavia, condamnând nedreptatea, sfințind hărnicia și munca, ca pe cele mai sfinte virtuți, dând binecuvântarea de mamă, și pruncului din leagăn și patului de nuntă. Iar când umbrele înserării și ale nopții se lasă peste pleoapele ostenite ale omului, în mâna acestuia pune toa-gul nesmintit al nădejzii în viața ce

nu are nici plâns și nici durere, ci bucurie fără de sfârșit.

Așa dar, Biserica creștină nu e o casă de adunare numai, ci e însăși Golgota mântuirii noastre, e grădina cu răcoase umbre, unde e mormântul cel plin de viață și lumină a lui Hristos. Ea „nu e o instituție numai, ci ea e viața nouă cu Hristos și în Hristos condusă de Duhul Sfânt, ea este adevărul și adevărul e Duhul Bisericii și pacea la sfârșitul veacurilor, ca o corabie a mântuirii, își va împlinirea ei, plutind peste valurile spumegânde ale acestei vieți, culegând sufletele ce vor să se prindă în ancorele ei salvatoare, spre a le duce la limanurile de fericire și odihnă ale păcii veșnice.

Protos. IUSTINIAN CHIRA

Inmormântarea unei vrednice mame creștine

„Sufletelor blânde cerul e deschis“.

În ziua de 28 Iulie a avut loc în cimitirul bisericii ortodoxe din comuna Deda județul Mureș inmormântarea „celei mai bune dintre mame“, aceea ce a fost *Lucreția Netea* născută Onișca.

Țîmp de mai mulți ani sănătatea i-a fost adânc sdruncinată. Deși suferind de inimă n'a pregetat totuși să muncească alături de vrednicul ei soț, țăranul muncitor Grigore Netea, din zorii și până în noapte cu gândul departe la prea iubitul și unicul ei fiu, Dr. Vasile Netea profesor și ziarist din București, la nora și nepoțelul său.

În acești ani de nenumărate ori inima ei va fi tresărit în serile lungi de iarnă cu gândul la imaginea mamei desrădăcinatului Coșbuc;

Mi s'a părut c'aud la geam

Cu degetul cum bate,

pentru a se pomeni apoi șoptind cu tristețe:

Așa prea poate Dumnezeu,

Așa mi-e datul sorții,

Să n'am eu pe bătatul meu

La cap în ceasul morții.

Niciodată, cu gândul vecinic la viitorul fiului său, n'a regretat însă că a rămas fără sprijin la bătrânețe, dându-și unicul copil la școală, iar cel mai fericit moment din viața ei de mamă a fost acela când, la 1 Iunie 1948, în prima bancă din sala festivă a Universității din București, alături de soțul iubit, asista la susținerea tezei de doctorat a fiului său, promovat doctor în Litere și filozofie cu calificativul „magna cum laudae“.

Nicicând până atunci nu s'au văzut pe parchetul Universității din București urmele a doi țărani îmbrăcați în mândrul port național de pe Mureș, cari veneau aici pentru a se bucura de munca fiului lor.

Pentru această vrednică țărăncă, originară din grănicerescul sat al Gledinului, n'a existat nimic pământesc mai presus decât feciorul dus la școală, după cum nici pentru fiul ei nimic mai vrednic de respect decât mama sa, la al cărei mormânt a depus, cu cucernicie și cu lacrimi în ochi, o cunună, pe a cărei mătase a pus să se scrie cuvintele: *Celei mai bune dintre mame.*

Cu trei zile înainte de sosirea în vacanță a celor dragi, necruțătoarea moarte a răpît-o năpraznic, în drum spre țarină, unde ochilor săi le-a fost dat pentru ultima dată a se desfăta de bogatele lanuri de grâu, unde pentru ultima dată i-a fost scris să respire mireasma florilor de pe plaurile mureșene, mult adorata mama

a trebuit să-și dea sufletul în mijlocul naturii în urma unui atac de cord, în vârstă de abia 57 ani.

Insoțită pentru ultima dată de nemângălată familie, consătenii iubiți, precum și cunoscuții din întreaga regiune a Mureșului de Sus, cari cunoșteau meritele acestei vrednice țărance, carul tras de boii cu colaci în coarne, a îndreptat rămășițele de-

functei spre biserica din Deda, unde trei cucernici preoți au înălțat rugăcuniile de prohod către Atotputernicul Dumnezeu.

Emoționantă a fost destăinuirea din cuvântarea preotului Mihai Grecu, duhovnicul decedatei, care a arătat că Lucreția Netea se spovedea și se cumineca în prima Vinere din fiecare lună, ducând o pilduitoare viață creștinească, împodobită cu nenumărate fapte de milostenie și cu un nesecat devotament pentru Iisus Hristos ale cărui posturi și porunci le-a păzit cu sfințenie.

Lacrimile din ochii celor de față au căzut din belșug peste pietrele reci ale bisericii și apoi în praful drumului până la cimitir.

Scurt i-a fost firul vieții precum scurt i-a fost ultimul drum prin sat până la mormânt. În apropierea bisericii vechi, în cimitirul unde își dorm somnul din urmă preoții de odinioară ai comunei Deda, într'un mormânt acoperit cu flori, și-au găsit repaosul de veci rămășițele pă-măntești ale aceleia ce a fost Lucreția Netea, iar sufletul și-a luat sborul către Părintele Luminilor, căruia cu credință i-a slujit viața întreagă.

Ea a murit, a dispărut de pe acest pământ al trudei, dar va trăi mereu în sufletele tuturor celor cari au cunoscut-o și prețuit-o.

În veci pomenirea ei!

TRAIAN BÂNDILĂ

Student în medicină

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Sărbătorirea zilei eliberării naționale din 23 August, a fost prăz-niuită în anul acesta în întreaga țara cu deosebit fast. La Sărbătorirea din capitală a luat parte, pe lângă celelalte delegații din țările vecine și prietene, o delegație din U. R. S. S. în frunte cu Mareșalul Uniunii Sovietice *K. E. Vorosilov*.

La Marea adunare dela arenele libertății au luat cuvântul Dl. Gh. Gheorghiu-Dej, înfățișând realizările celor cinci ani dela eliberare, precum și planurile de viitor ale țării. A vorbit și Mareșalul *K. E. Vorosilov* aducând salut cald din partea poporului sovietic și din partea Mareșalului Stalin.

EXTERNE

Străinătatea încă a sărbătorit ziua de 23 August.

Toate zările sovietice au publicat articole închinare acestei sărbători.

La Varșovia Asociația pentru

prietenia româno-polonă a organizat un meeting solemn, în cinstea zilei noastre de eliberare.

Tot astfel s'a ținut un meeting și la Praga.

BISERICESTI

În ziua de 21 Aug. c. a fost hîrotônisit intru arhieru, părintele Teofil Herineanu, noul ales al Eparhiei Romanului, de către I. P. S. Nicolae Bălan al Ardealului, I. P. S. Firmilian al Craiovei și P. S. Iosif al Râmnicului.

După datina țării, în ziua de 25 Aug. a avut loc investitura ca episcop al Romanului, care s'a făcut în palatul Prezidiului Marii Adunări Naționale, de către dl. P. Constantinescu-Iași vice-președintele al Prezidiului asistat de dl. Marin Florea Ionescu și de dl. Prof. Stancu Stofan, Ministrul Cultelor.

După solemnitatea investirii a avut loc și instalarea P. S. Sale în ziua de 28 Aug. Vom reveni în numărul viitor al „Renașterii“.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 1825/1949.

Inștiințare

despre începutul anului școlar 1949/1950 la Institutul Teologic ort. din Cluj

1. Dela 1-15 Septembrie 1949 examenele restante cu studenții anului IV., în vederea prezentării la licență.

2. Dela 1-15 Septembrie 1949 prezentarea tezelor de licență.

3. Dela 9-10 Septembrie 1949 examenul de diferență cu absolvenții fostelor Academii Teologice, care au la baza studiilor universitare: bacalaureatul, diploma de seminar, diploma de învățător și care vor să-și facă licența.

4. Dela 15-24 Septembrie 1949 examenul de licență.

5. Dela 26 Septembrie-8 Octombrie 1949 examenele restante din anii I, II, III și înscrierile pentru anul nou școlar, inclusiv candidații la licență în anul școlar 1949/1950. La înscriere sunt obligați ca toți studenții să se prezinte personal.

6. În 5-6 Octombrie 1949 examenul de admitere în Institutul Teologic cu studenții care vor să se înscrie în anul I de teologie. Pentru examenul de admitere candidații vor înainta o cerere la Secretariatul Institutului Teologic până la data de 30 Septembrie 1949, însoțită de următoarele anexe:

a) Extras de naștere.

b) Extras de botez.

c) Certificat de cetățenie.

d) 2 fotografii 6/9.

e) Certificatul de absolvirea unei școli medii, sau diploma de baca-

laureat, de Școală Normală sau seminar.

f) Adevărtața întreprinderii și care lucrează, indicând funcția în salariul brut lunar în cazul când este în producție.

g) Un certificat eliberat de oficiul competent asupra averii și impozitului părinților.

h) Certificat de sănătate.

i) Binecuvântarea arhierescă din partea Episcopiei căreia aparține.

j) Recipișa de achitarea taxei de 100 Lei pentru examenul de admitere.

7. Fiecare student la înscriere să achite, cu titlu provizor până la fixarea taxei pe baza fișei economice, drept acout din taxa de înscriere, suma de 1.000 Lei.

8. Deschiderea solemnă a noului an școlar va fi Duminecă, în 9 Octombrie 1949.

9. Toți studenții sunt obligați a locui în Internatul Institutului.

10. Pe lângă Internatul Institutului va funcționa și o cantină pentru 100-150 studenți, la cari costul întreținerii va fi în bani și alimente, după cum urmează:

În bani: 9.000 Lei anual, care se va achita în trei rate egale, una la începutul anului, la intrarea în internat, a doua după vacanța de Crăciun și a treia după vacanța de Paști.

În alimente:

a) 80 kgr. făină de grâu cernută.

b) 5 kgr. grăsimi de porc topită.

c) 4 kgr. ulei.

d) 4 kgr. brânză de oaie.

e) 4 kgr. slănină afumată.

f) 120 buc. ouă.

g) 120 kgr. cartofi.

h) 20 kgr. ceapă.

i) 15 kgr. fasole albă.

j) 15 kgr. porumb uscat în boabe.

l) 40 kgr. varză.

Alimentele de mai sus vor fi aduse în două rate, adică jumătate la intrarea în internat și jumătate după vacanța de Crăciun.

Tot la intrarea în internat, fiecare student care la masa la cantină, va preda cartela „C“ de alimente și va aduce un ștergar pentru vase.

11. Studenții din internat cari nu iau masa la cantina Internatului, vor achita suma de 5.000 Lei anual, din care 1.000 Lei la înscriere, iar restul câte 500 Lei lunar. În această sumă se cuprinde locuința, luminatul și încălzitul.

12. Toți studenții își vor aduce câte o saltea pentru paze, hațele de pat necesare și cel puțin două rânduri de schimburi.

Cluj, la 29 August 1949.

Rector,

Dr. Liviu Munteanu

p. Secretar,

Prof. Ion Buiu

Nr. 5653/1949.

Comunicat

Aflând că unii preoți s'au mutat deja în parohiile ce le-au fost propuse prin noaua arondare, facem știut tuturor preoților noștri să rămână în parohiile pentru care primesc salariul, până ce vor primi act scris din parte Sfințelui Episcopii, altfel riscă să supoarte consecințele legale.

Comisiunea înstituită la Alba Iulia pentru acordarea parohiilor, a făcut numai propuneri, fără însă ca acestea să fie definitive de organele superioare în drept.

Cluj, la 24 August 1949.

Episcop

p. Șeful Serviciului

NICOLAE

Prot. Const. Hașcău

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj